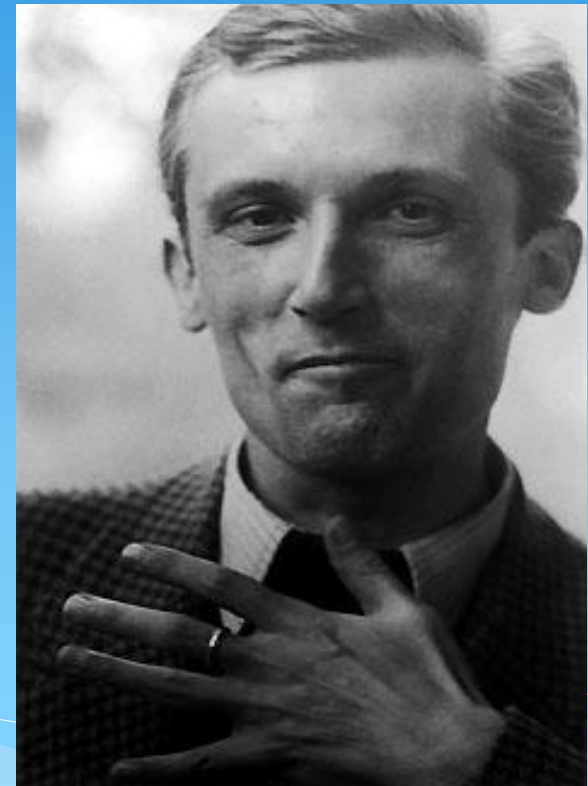

Pilinszky János (1921–1981)

Lágerélmények

*„Ez a bizonyos
koncentrációs táborbeli
világ-bortány, hogy
megtörténhetett és örökké
szent, hogy megtörtént.”
(Pilinszky János)*

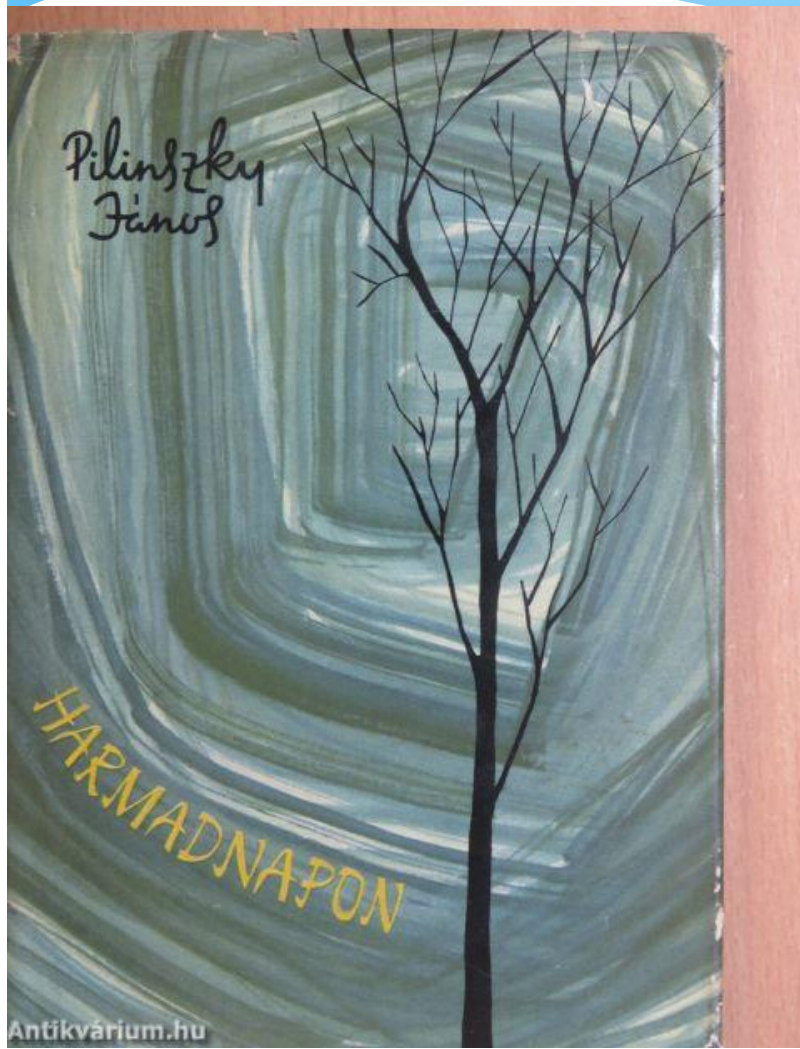

Rövid életrajz (ismétlés)

- * Budapesten született 1921-1981-ben halt meg.
- * Érettségi után a pesti bölcsészkaron magyart,olaszt és művészettörténetet tanult.
- * 1944-ben behívják katonának (fegyveres harcokban nem vesz részt,de Németországban találkozik a háború és a holokauszt borzalmaival,koncentrációs táborok világával).
- * 1945 novemberében tér vissza Budapestre.
- * 1946-ban jelenik meg 1.kötete :Trapéz és korlát címmel.

Harmadnapon

- * 1959-ben megjelenik második kötete (XX.század magyar,európai irodalom csúcsteljesítménye):
- * *Harmadnapon* (12 év verstermése (1946-1958),mindössze 33 vers)
- * Központi téma:lágerélmény
- * Cím:Krisztus feltámadására utal.

Pilinszky János

- * *„Auschwitz ma múzeum. Falai közt a múlt – és bizonyos értelemben valamennyiünk múltja – azzal a véghetetlen súllyal és igénytelenséggel van jelen már, ami a valóság mindenkori legbensőbb sajátja, s attól, hogy lezárult, csak még valódibb, még érvényesebb” – olvashatjuk **Ars poetica helyett** című eszmefuttatásában. – „...a világ abszurditásának fölismerésén túl – és épp a menekvés irányában – van egy még következetesebb, ha úgy tetszik, még abszurdabb lépés, s ez a világ képtelenségének a vállalása”.*

Harmadnapon

* Pilinszky János az emberiség egész történelmi útját folyamatos szenvedéstörténetként, a bűnbeesés, az elvesztett Éden következményeként fogja fel. A borzalmas közelmúlt a költő szemléletében a bibliai passió részévé minősül át: a lágerek foglyainak megalázó kínhalála valójában Krisztus keresztre feszítésének tömeges megismétlődése.

Egy KZ-láger falára

* A Harmadnapon című kötet egyik versciklusa.

* Közepponban: a háború rettenete áll.

Ismert költemények:

- * -Harbach 1944
- * -Francia fogoly
- * -Egy KZ- láger falára
- * -Ravensbrücki passió
- * -Harmadnapon
 - * -Apokrif
 - * -Négysoros

Harbach 1944 c. vers meghallgatható:

<https://www.youtube.com/watch?v=03yN0k6bjlI&t=5s>

**Egy KZ-láger falára
Harbach 1944**

Thurzó Gábornak

Újra és újra őket látom,
a hold süt és egy rúd mered,
s a rúd elé emberek fogva
húznak egy roppant
szekeret.

Vonják a növvő éjszakával
növekvő óriás kocsit,
a testükön a por, az éhség
és reszketésük osztozik.

Viszik az utat és a tájat,
a fázó krumpliföldeket,
de mindennek csak súlyát
érik,
a tájakból a terheket.

Csak szomszédjuk esendő testét,
mely szinte belőlük tapad,
amint eleven rétegekben
egymás nyomában inganak.

A falvak kitérnek előlük
és félre állnak a kapuk,
eléjük jött a messzeség és
megtántorodva visszafut.

Térdig gázolnak botladozva
facipőiknek alacsony,
sötéten zörrenő zajában,
mint láthatatlan avaron.

De törzsük már a némaságé.
Magasba mártják arcukat,
feszülten mintha szimatolnák
a messze égi vályukat.

Mert fogadásukra már készen,
akár egy megnyiló karám,
kapuit vadul széttaszítva
sarkig kitárult a halál.

Harbach 1944

* Előzmények:

- * -1944 őszén behívják katonának Ausztriába, majd Németországba(Harbach falu).
 - * Itt találkozott szemtanúként a háború borzalmaival:lebombázott városok,rémült,éhező emberek képe.
- * A legmegrázóbb élményei: a koncentrációs táborok hullái és csontvázzá fagyott,halálra szánt emberek képei.

Harbach 1944

- * Keletkezése:1946
- * Cím a helyszínt és az időpontot jelöli.
- * Műfaja:életkép (egy emléket,látomást mutat nyers,naturalisztikus képekkel).
- * Hangulata:nyomasztó,elgondolkodtató
- * Témája: a foglyok menete,ennek a látványát írja le.
- * A vers alapképe:valóságos élmény:az elcsigázott rabok facipőkben botladozva egy szekeret húznak,mint az igásállatok (ezt a képet bontja ki a 8 négysoros strófa)
- * -a személyes jelenlétre csupán az első sor utal:
 - * „*újra és újra őket látom*”

Harbach 1944

- * A látvány és a látomás összemosódik (*a reális életképszerű jelenetek átmennek a fantasztikum síkjába*)
- * A megnyomorított emberek mindent cipelnek (*az egész világ súlya rajtuk van*).
- * Annyira elborzasztóak, hogy minden elfut előlük.
- * A beszélő nem fűz megjegyzéseket a látványhoz, nem értékel, nem minősít - a képek annyira erősek, hogy nincs is erre szükség.
- * Motívumok: **szekér** (lelki-testi terhek) és **a kapu** (elválaszt és összeköt, nem nyílnak meg az *átjárók* a közösségi kapcsolatok felé).
- * A vers zárása: a rabok menete halálmenetté válik.

Szerkezete:

- * **4 szerkezeti egységből áll:**
- * 1. egység(1. versszak)- visszaemlékezés az egykori foglyokra
- * 2.egység (2-6.versszak)- menetelő foglyok leírása,szenvedésük megjelenítése
- * 3.egység(7.versszak) a megalázottságot ábrázolja.
- * 4.egység (8.versszak) az indoklás:halál.

**A koncentrációs tábor élménye szintén meghatározta líráját.
Pilinszky a század botrányának nevezte a megsemmisítő táborok
létrejöttét. Egész életében nem szabadult ettől az élménytől.**

Ravensbrücki passió

Kilép a többieik közül,
megáll a kockacsendben,
mint vetített kép hunyorog
rabruha és fegyencfej.

Félelmetesen maga van,
a pórusait látni,
mindene olyan óriás,
mindene oly parányi.

És nincs tovább. A többi már,
a többi annyi volt csak,
elfelejtett kiáltani
mielőtt földre roskadt.

Egy KZ láger falára

Ahova estél, ott maradsz.
A mindenségből ezt az egyet,
ezt az egyetlen egy helyet,
de ezt azután megszerezted.

Menekül előled a táj.
Lehet az ház, malom vagy nyárfa,
minden csak küszködik veled,
mintha a semmiben mutatna.

De most már te nem is tágítasz.
Mevakítottunk? Szemmel tartasz.
Kifosztottunk? Meggazdagodtál.
Némán, némán is reánkvallasz.

Ravensbrücki passió

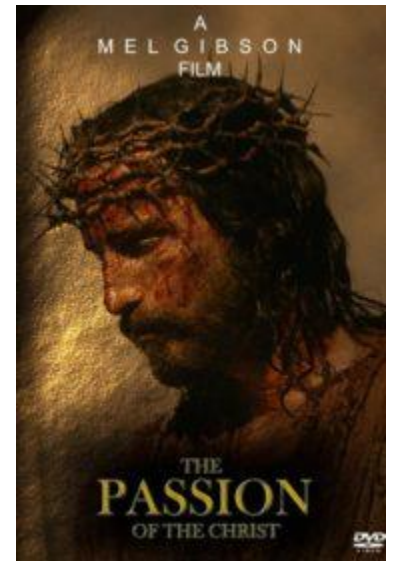
* *Ravensbrücki passió*

* *Kilép a többiek közül,
megáll a kockacsendben,
mint vetített kép hunyorog
rabruha és fegyencfej.*

*Félelmetesen maga van,
a pórusait látni,
mindene olyan óriás,
mindene oly parányi.*

*És nincs tovább. A többi már,
a többi annyi volt csak,
elfelejtett kiáltani
mielőtt földre roskadt.*

* (1959)

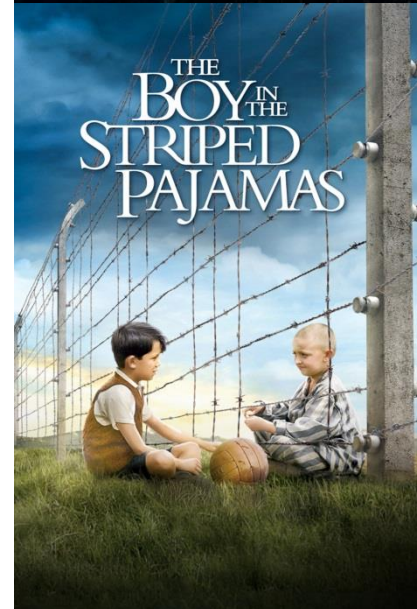
Ravensbrücki passió

- * Harmadnapon c. verssel összetartozik.
- * Keletkezése:1959
- * Cím:**passió** (a lat. *passio*, 'szenvedés' szóból): Krisztus kínszenvedésének és kereszthalálának története az utolsó vacsorától a temetésig.
- * Egyszerre általánosít és konkretizál.
- * -Vers végig E.sz 3.személyben fogalmaz.
- * Krisztus passiójára utalás:
 - * *„elfelejtett kiáltani*
 - * *mielőtt földre roskadt.”*
- * Mondanivaló:ember és Krisztus passiója összetartozik.

FILMAJANLÓ:

* Filmajánló:

- * 1.A csíkos pizsamás fiú
- * 2.Sarah kulcsa
- * 3.Phoneix bár
- * 4.A zongorista
- * 5.A napfény íze
- * 6.Saul fia
- * 7.Az élet szép

KÖNYVAJÁNLÓ:

- * 1. Markus Zusak: A könyvtolvaj
- * 2. Eva Edith Edgar: A döntés
- * 3. Wladyslaw Szpilman: A zongorista
- * 4. Kertész Imre: Sorstalanság
- * 5. Anne Frank naplója
- * 6. Thomas Keneally: Schindler listája
- * 7. Bernhard Schlink: A felolvasó
- * 8. Anne Barrows: Krumplihéjpite Irodalmi Társaság

Kedvcsináló:

* 1.Harbach 1944:

<https://www.youtube.com/watch?v=Jvi8SwVuMYo&t=63s>

2. Ravensbrücki passió megzenésített változata:

<https://www.youtube.com/watch?v=y5Y6RnCNAmA>

**KÖSZÖNÖM A
FIGYELMET!**

